

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR

HALİT KARA BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2019/6722
Karar Tarihi : 12/4/2023

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler : Muammer TOPAL
Recaî AKYEL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Selahaddin MENTEŞ
Raportör : Yüksel GÜNARSLAN
Başvurucu : Halit KARA

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, tutuklu olarak yargılanan sanığın (başvurucunun) resen görevlendirilen müdafî ile ceza infaz kurumunda görüşmemesi nedeniyle müdafî yardımından yararlanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 25/2/2019 tarihinde yapılmıştır. Komisyon, adli yardım talebinin kabulüne ve müdafî yardımından yararlanma hakkı dışındaki şikâyetlerin kabul edilemez olduğuna, anılan hakka ilişkin şikâyetin kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

4. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde ilgili olaylar özetle şöyledir:

5. Başvurucu, Ceylanpınar İlçe Emniyet Müdürlüğünde komiser olarak görev yapmaktayken 15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe teşebbüsü sonrasında kamu görevinden çıkarılmıştır.

6. Başvurucu, Şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığı (Başsavcılık) tarafından hakkında Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması (FETÖ/PDY) üyesi olduğu

şüphesiyle başlatılan soruşturma kapsamında 17/7/2016 tarihinde gözaltına alınmıştır. Başvurucu 20/7/2016 tarihli kolluk ve Başsavcılık ifadelerini müdafii T.Ö. eşliğinde vermiştir.

7. Başsavcılık tutuklanması talebiyle başvurucuyu 21/7/2016 tarihinde Şanlıurfa 2. Sulh Ceza Hâkimliğine (Hâkimlik) sevk etmiştir. Hâkimlik, müdafii T.Ö. eşliğinde sorgusunu yaptığı başvurucunun silahlı terör örgütüne üye olma suçundan tutuklanmasına karar vermiştir. Başvurucu aynı gün Şanlıurfa 1 No.lu T Tipi Ceza İnfaz Kurumuna (Ceza İnfaz Kurumu) konulmuştur.

8. Soruşturma neticesinde Başsavcılık tarafından başvurucun da aralarında bulunduğu birçok şüphelinin silahlı terör örgütüne üye olma suçundan cezalandırılması talebiyle 9/2/2017 tarihli iddianame düzenlenmiştir. İddianamede; başvurucunun ByLock isimli kripto lu haberleşme programını kullandığı, örgüt yararma bankacılık işlemleri gerçekleştirdiği ve el konulan dijital materyallerinde örgütlü övüclü ve destekleyici kayıtlara rastlandığı iddialarına yer verilmiştir.

9. İddianamenin kabulü ile açılan dava Şanlıurfa 5. Ağır Ceza Mahkemesi (Mahkeme) tarafından görölmeye başlanmıştır. Başvurucu, Ceza İnfaz Kurumu aracılığıyla gönderdiği 5/4/2017 tarihli dilekçe ile mali gücünün yeterli olmaması nedeniyle avukat tutamadığını, kendisine tayin edilen avukat ile ceza infaz kurumunda görüşmek istediğini Mahkemeye bildirmiştir.

10. Başvurucu, duruşmanın 20/6/2017 tarihli ilk oturumunda müdafii talebinin bulunmadığını beyan ederek savunmasını yapmıştır. Başvurucu, isnat edilen suçu inkâr etmiştir.

11. Başvurucu; Ceza İnfaz Kurumu aracılığıyla gönderdiği 2/10/2017 tarihli dilekçe ile kendisine müdafii tayin edilmesini, duruşma öncesinde atanan müdafinin Ceza İnfaz Kurumuna gelmesini ve kendisiyle görüştürülmesini talep etmiştir.

12. Başvurucu; kendisine Mahkeme tarafından atanan Şanlıurfa Barosu (Baro) avukatlarından N.A.nın da hazır bulunduğu 20/10/2017 tarihli üçüncü oturumda dava dosyasına giren ByLock Tespit ve Değerlendirme Tutanağına ilişkin beyanda bulunmuştur. Mahkeme arılan oturumda diğerlerinin yanı sıra- dava dosyasının bir örneğinin başvurucuya gönderilmesine ve dosyanın başvurucu yönünden tefrik edilmesine karar vermiştir.

13. Başvurucu, Ceza İnfaz Kurumu aracılığıyla gönderdiği 16/11/2017 tarihli dilekçe ile kendisine müdafii tayin edilmesini ve görevlendirilecek avukatın duruşma öncesinde Ceza İnfaz Kurumuna gönderilerek görüşmelerinin sağlanmasını talep etmiştir.

14. Başvurucu, tefrik kararı sonrası duruşmanın 24/11/2017 tarihli ilk oturumuna Mahkeme tarafından müdafii olarak görevlendirilen E.A.S. ile birlikte katılmıştır. Başvurucu, savunmasında isnat edilen suçu kabul etmemiştir.

15. Duruşmanın 21/12/2017 tarihli ikinci oturumuna müdafii E.A.S. ile birlikte katılan başvurucu, Mahkeme tarafından gönderilen CD'yi Ceza İnfaz Kurumunda açamadığı için inceleyemediğini, ekonomik durumu nedeniyle seçtiği bir müdafinin yardımından yararlanamadığını, bu nedenle savunmasını sağlıklı yapamadığını ve dosyadaki belgelerin bir örneği kendisine verildikten sonra savunma yapmak istediğini beyan ederek süre talebinde

bulunmuştur. Mahkeme anılan oturumda -diğerlerinin yanı sıra- dava dosyasının bir örneğinin başvurucağı gönderilmesine karar vermiştir.

16. Başvurucu 31/1/2018 tarihli dilekçe ile kendisine bir sonraki oturumda müdafii tayin edilmesini ve görevlendirilecek müdafinin oturum öncesinde Ceza İnfaz Kurumuna gönderilerek görüşmelerinin sağlanmasını talep etmiştir.

17. Başvurucunun müdafii E.A.S. 21/2/2018 tarihli üçüncü oturum öncesinde Mahkemeye mesleki mazeret bildirmiş ve oturuma katılmamıştır. Anılan oturumda iddia makamı esas hakkında mütalaa sunmuştur. Başvurucu, mütalaaaya karşı beyanda bulunmak üzere süre verilmesini talep etmiştir. Mahkeme, başvuruğunun süre talebinin kabulü ile duruşmaya ara verilerek yeni oturumun 20/3/2018 tarihinde yapılmasına karar vermiştir.

18. Başvurucu ve müdafii duruşmanın dördüncü ve son oturumunda esas hakkında mütalaaaya karşı beyanda bulunmuştur. Anılan oturumda hüküm açıklanmıştır. Mahkeme, başvuruğunun silahlı terör örgütüne üye olma suçundan 6 yıl 10 ay 15 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir.

19. Başvurucu ve müdafinin bu karara karşı yaptığı istinaf kanun yolu başvurusu Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesinin 13/7/2018 tarihli kararıyla esastan reddedilmiştir. Başvurucu ve müdafii bu karara karşı temyiz kanun yolu başvurusunda bulunmuştur.

20. Yargıtay 16. Ceza Dairesi 19/11/2018 tarihinde temyiz isteminin reddi ile hükmün onanmasına karar vermiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

21. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Silahlı Örgüt" kenar başlıklı 314. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

"Bu kısmın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla, silahlı örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkrada tanımlanan örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir."

22. 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun "Cezaların artırılması" kenar başlıklı 5. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi şöyledir:

"3 ve 4 üncü maddelerde yazılı suçları işleyenler hakkında ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis cezaları veya adli para cezaları yarı oranında artırılarak hükümlenir."

23. 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Şüphelinin veya sanığın müdafii seçimi" kenar başlıklı 149. maddesinin (1) ve (3) numaralı fıkraları şöyledir:

"Şüpheli veya sanık, soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bir veya birden fazla müdafinin yardımından yararlanabilir; kanunî temsilcisi varsa, o da şüpheliye veya sanığa müdafii seçebilir.

Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında avukatın, şüpheli veya sanıkla görüşme, ifade alma veya sorgu süresince yanında olma ve hukuki yardımında bulunma hakkı engellenemez, kısıtlanamaz."

24. 5271 sayılı Kanun'un "Müdafinin görevlendirilmesi" kenar başlıklı 150. maddesinin (1), (2) ve (3) numaralı fıkraları şöyledir:

"(1) Şüpheli veya sanıktan kendisine bir müdafii seçmesi istenir. Şüpheli veya sanık, müdafii seçebilecek durumda olmadığını beyan ederse, istemi halinde bir müdafii görevlendirilir.

(2) Müdafii bulunmayan şüpheli veya sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya ağır ve dilsiz ise, istemi aranmaksızın bir müdafii görevlendirilir.

(3) Ali sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada ikinci fıkra hükmü uygulanır."

25. 5271 sayılı Kanun'un "Müdafii görevini yerine getirmede olduğu yapılabilecek işlem ve müdafilik görevinden yasaklanma" kenar başlıklı 151. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"150 nci madde hükmüne göre görevlendirilen müdafii, duruşmada hazır bulunmaz veya vaktisiz olarak duruşmadan çekilir veya görevini yerine getirmekten kaçınırsa, hâkim veya mahkeme derhâl başka bir müdafii görevlendirilmesi için gerekli işlemi yapar. Bu durumda mahkeme oturuma ara verebileceği gibi oturumun ertelenmesine de karar verebilir."

26. 5271 sayılı Kanun'un "Müdafii ile görüşme" kenar başlıklı 154. maddesi şöyledir:

"(1) Şüpheli veya sanık, vekâletname aranmaksızın müdafii ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duymayacağı bir ortamda görüşebilir. Bu kişilerin müdafii ile yazışmaları denetimine tâbi tutulamaz.

(2) (Ek: 3/10/2016-KHK-676/3 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/3 md.) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ve Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imdî ve ticareti suçları bakımından gözaltımdaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkı Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla yirmidört saat süreyle kısıtlanabilir; bu zaman zarfında ifade alınamaz."

27. 5271 sayılı Kanun'un "Müdafinin görevlendirilmesinde usul" kenar başlıklı 156. maddesi şöyledir:

"(1) 150 nci maddede yazılı olan hâllerde, müdafii;

a) Soruşturma evresinde, ifadeyi alan mercilin veya sorguyu yapan hâkimin istemi üzerine,

b) Kovuşturma evresinde, mahkemenin istemi üzerine,

Baro tarafından görevlendirilir.

(2) Yukarıda belirtilen hâllerde müdafî soruşturmanın veya kovuşturmanın yapıldığı yer barosunca görevlendirilir.

(3) Şüpheli veya sanığın kendisinin sonradan müdafî seçmesi halinde, baro tarafından görevlendirilen avukatın görevi sona erer."

28. Yargıtay 16. Ceza Dairesinin 21/4/2016 tarihli ve E.2015/4672, K.2016/2330 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"CMK'nın 150. maddesine göre görevlendirilen müdafî, duruşmada hazır bulunmaz veya vaktisiz olarak duruşmadan çekilir ya da görevini yerine getirmekten kaçınırsa, mahkeme derhal başka bir müdafî görevlendirilme için gerekli işlemi yapar. Bu durumda mahkeme oturuma ara verebileceği gibi oturumun ertelenmesine de karar verebilir. Bu madde ile müdafîin savunma faaliyetinin kısıtlanmasından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin pek çok kararında belirtildiği üzere ... mahkemeye müdafîin görevini gereği gibi yerine getirip getirmediğinin denetlenmesi zorunluluğunu da getirerek müdafîi yardımından yararlanma hakkının önemi ortaya konulmuştur. Eğer yeni müdafîi savunmasını hazırlamak için yeterli zaman olmadığını açıklarsa oturum ertelenir (CMK m.151/2) Nitekim Avukatlık Kanunu'nun 134. maddesinde üstlendiği savunma görevinin gereklerini yerine getirmeyen veya görevinin gerektirdiği dürüstlüğe uygun biçimde davranmayan müdafîi hakkında disiplin soruşturması yapılarak disiplin cezası verileceği hükme bağlanmıştır."

29. Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 20/6/2017 tarihli ve E.2016/16-639, K.2017/339 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Sanığın duruşmada hazır bulunma hakkını samiktan kaymaklanan herhangi bir olumsuzluk olmaksızın, onun istemi dışında ortadan kaldıran ve zorunlu vareseteliği öngören 1412 sayılı CMUK'nun 226. maddesinin dördüncü fıkrasındaki; 'Duruşmadan vareste tutulmasını talep etmese bile, davanın görüldüğü yer mahkemesinin yargı çevresi dışında başka bir suçtan tutuklu veya cezası ıfraz edilmekte olan sanığın sorgusu bulunduğu yerdeki mahkeme aracılığı ile yaptırılabilir' şeklindeki düzenlemeye 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5271 sayılı CMK'da yer verilmemiştir.

Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 12 Şubat 1985 tarihli Colozza ve Rubinat/İtalya ve 25 Kasım 1997 tarihli Zana/Türkiye kararlarında; 'Sözleşmeyle garanti altına alınan bir hakkın kullanılmasından vazgeçilmesi, bunun açıkça söylenmesiyle mümkün olabilir' denilmek suretiyle, sanığın duruşmada hazır bulunma hakkından feragat etmesinin mümkün olduğu belirtilmiştir. Aynı prensip Ceza Genel Kurulunun 22.11.2011 gün ve 192-241 ile 12.11.2013 gün ve 1442-451 sayılı kararlarında da vurgulanmıştır.

Bu menada, tutuklu sanığın duruşmada hazır bulundurulması mahkeme kararı ile sınırlandırılabilir, sorgusunun yapıldığı, esasa ilişkin delillerin toplandığı oturumlarda duruşma salonuna gelme yönünde bir talebi olmayan tutuklu sanığın katılımı SEGBİS ile sağlanabilecektir. SEGBİS ile savunma alınması halinde ise talep edildiğinde sanığın yanında müdafîinin veya bir başka avukatın bulunması sağlanacaktır.

Bu aşamada, sorgunun SEGBİS ile yapılmasının, tutuklu sanığın müdafîi ile görüşme ve hukuki yardımından yararlanma hakkı ile ilgili yönünden, 5271 sayılı CMK'nın 149/3 ve 154/1. maddeleri ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İfrazı Hakkında Kanununun 114/5. maddesinin de değerlendirilmesinde yarar bulunmaktadır.

CMK'nın 149/3. maddesinde, soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında avukatın, şüpheli veya sanıkla görüşme, ifade alma veya sorgu süresince yanında olma ve hukuksal yardımında bulunma hakkının engellenemeyeceği ve kısılanamayacağı düzenlenmiştir. Bu kapsamda, CMK'nın 154. maddesi gereğince müdafil ile yazışmaları denetime tâbi tutulamayan ve müdafili ile konuşmalarını başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilme hakkı bulunan sanık, rütuksuz ise 5275 sayılı CGTİHK'nın 114. maddesinin beşinci fıkrası gereğince de söz konusu hakları yararlanabilecektir."

30. Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 15/11/2018 tarihli ve E.2015/13-442, K.2018/533 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Bu durumda mevzuatımızda zorunlu müdafilik sisteminin öngören yasasının amacı, kendisini savunmak için yeterli maddi olanağı bulunmayanların bu hakta kullanamamalarından kaynaklanabilecek olası hak kayıplarının önlenmesi ve bu suretle savunma hakkının etkin kullanılabilmesinin sağlanarak adil yargılanmanın gerçekleştirilmesidir. Bunun doğal sonucu olarak, parası bulunan sanık nasıl ki vekâletname verdiği avukatı serbestçe tayin edebiliyorsa, parası olmayan sanığın da aynı şekilde avukatını serbestçe belirleyebilmesi, en azından kendisine tayin edilen avukatı beğenmediğinde değiştirme hakkının bulunması gerekir.

Görüldüğü gibi kendisine bir müdafili atanmış olduğunu bilmeyen ya da müdafili atanmakla birlikte beğenmediği takdirde bu avukatın değiştirilmesini isteme hakkına sahip olmayan bir sanığın, bu avukatın, kanun yollarına başvurma da dahil olmak üzere tüm tasarruflarından sorumlu tutulması gerektiğini veya bu avukatın yaptığı tüm işlemleri peşinen kabul etmiş sayılacağını söylemek olanaktı olmadığı gibi böyle bir durumda savunma hakkının tam anlamıyla kullanılabilmesini düşüncem de olası değildir."

31. Yargıtay 16. Ceza Dairesininin 19/9/2019 tarihli ve E.2019/903, K.2019/5615 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Her ne kadar sanık [S.A.] müdafilinin 27.11.2018 tarihli süresinde verdiği temyiz talebinin gerekçe içermediği, sanığın 01.07.2019 tarih ve gerekçeli temyiz layihasının da CMK'nın 295. maddesinde öngörülen süre içinde verilmediği görülmektedir ise de; tutuklu yargılanan sanığın safahatta müdafilinin cezaevine gelmemesi nedeniyle görüşemediğine, desteğinden yararlanamadığı için savunma hazırlayamadığına, müdafilinin olmadığına, kanun yoluna ilişkin süreçle ilgili olarak bilgilendirilmediğine dair beyan ve dilekçelerinin, zanneden 5271 sayılı Kanununun 150/3 maddesi gereğince barto tarafından görevlendirilen fıkas savunma hakkının etkin kullanılmasını bakımından bir zaruret olarak aynı Kanununun 154. maddesi ile teminat altına alınan 'Müdafili ile görüşme' hakkını karşılayamayan müdafilinin değiştirilmesini isteme hakkı kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinden sanığın kendisine 14.06.2019 tarihinde tebliğ edilen gerekçeli karara karşı 01.07.2019 gününe yaptığı gerekçeli temyiz başvurusunun süresinde olduğu kabul edilmekte,

Temyiz talebinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi;

...

5271 sayılı Kanununun 151. maddesine göre görevlendirilen müdafili, duruşmada hazır bulunamaz veya vaktisiz olarak duruşmadan çekilir veya görevini yerine getirmekten kaçınırsa, hâkim veya mahkeme derhâl başka bir müdafili görevlendirilmesi için gerekli işlemi yapmak zorundadır.

Keza ayrıntıları Dairemizde de benimsenen Anayasa Mahkemesininin 31.12.2014 tarihli (Garhan Nerse Biraysel Başvuru) ve Yargıtay Ceza Genel Kurulu 31.01.2012 tarih ve E.

2011/6-249, K.2012/1 sayılı kararlarında açıklandığı üzere; sanığın zorunlu müdafii de azletme ve değiştirilmesini isteme hakkı bulunmaktadır.

Ayrıca, başvuruca atanan müdafii ile başvuruca yargılama sürecinde hiçbir zaman bir araya gelmediklerine göre müdafinin dosyayı çalışmak, savunma hazırlamak ve gerektiği takdirde başvuruca danışmak için yeterli zaman, imkan ve kolaylıklara sahip olduğu söylenemez (AİHM Goddi/Italya, B. No: 8966/80, 9/4/1984, § 31). Böyle bir durumda da başvuruca savunma haklarını tam anlamıyla kullanabileceği düşünülemez.

Somut olayda; tutuklu olarak yargılanan ve sorgusunun alınıp önemli usuli işlemlerin yapıldığı celselerde müdafii bulunmayan, 08.02.2018 tarihli celsede tayin edilen zorunlu müdafii ile hükmün verildiği 25.05.2018 tarihli celseye kadar görüşemeyen ve desteğinden yararlanamayan, bu nedenle esas hakkında savunma hazırlayamadığı gerekçeleriyle süre verilmesini isteyen sanığın talebi reddedilmek suretiyle savunma hakkının kasıtlanması, ...”

32. Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 16/9/2021 tarihli ve E.2018/16-268, K.2021/398 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

“5271 sayılı CMK'nın 2/1-c maddesinde 'şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukatı' olarak tanımlanan müdafii, toplumsal savunmayı gerçekleştirmek amacıyla şüpheli veya sanık lehine hareket edip hukuki yardımda bulunan ve gerçeğin ortaya çıkarılmasını sağlayan bir muhakeme süjesidir. Şüpheli veya sanığın müdafisi aracılığıyla savunulması hususunda tercih yapma imkânına sahip olduğu hâllerde görev yapan müdafii ihtiyari müdafii, görevlendirilmesi hususunda şüpheli veya sanığın iradesinin önem taşımadığı hâllerde görev yapan müdafii ise zorunlu müdafidir. Görüldüğü gibi müdafinin zorunlu veya ihtiyari olması, şüpheli veya sanığın istemine ya da istemi olup olmadığına bakılmaksızın yani tradesi dikkate alınmadan atanıp atanmadığına bakılarak belirlenmektedir. Ceza muhakemesi hukukumuzda kural olarak ihtiyari müdafilik sistemi bentimsenmiş olmakla birlikte, şüpheli veya sanığın müdafisinin olmadığı ve suçun ciddi olduğu, cezanın ağırlığı, şüpheli veya sanığın fiziksel ve ruhsal engellerinin varlığı, savunmanın özel olarak desteklenmesini gerektiren hâller ile adaletin zorunlu kıldığı bazı istisnai ve sınırlı durumlarda zorunlu müdafilik de kabul edilmiştir. 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5271 sayılı CMK'nın 150. maddesinin üçüncü fıkrasında altı sınırlı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmalarda şüpheli veya sanığa istemi aranmaksızın bir müdafii görevlendirileceği ifade edilmiştir.

...

Silahli terör örgütüne üye olma suçundan yargılanması yapılan sanığın, yargılama aşamasında kendisinin seçtiği bir müdafisi bulunmadığı gibi CMK'nın 156. maddesi gereğince de resen bir müdafii görevlendirilmediği ve sanığa isnat edilen suçun nüeliliği dikkate alındığında, Anayasa'nın 36. ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddelerinde teminat altına alınan adil yargılanma ilkesi ve savunma hakkının korunmasının sağlanması kapsamında sanığa CMK'nın 150/3. maddesi uyarınca zorunlu müdafii atanması gerektiği kabul edilmelidir.”

B. Uluslararası Hukuk

1. İlgili Sözleşme

33. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) "Adil yargılama hakkı" kenar başlıklı 6. maddesinin (3) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"3. Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

...

c) Kendisini bizzat savunmak veya seçeceği bir müdafinin yardımından yararlanmak; eğer avukat tutmak için gerekli maddi olanaklardan yoksun ise ve adaletin yerine gelmesi için gerekli görüldüğünde, resen atanacak bir avukatın yardımından ücretsiz olarak yararlanabilmek..."

2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadı

34. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AIHM) göre Sözleşme'nin 6. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (c) bendi kapsamında, suç isnadı altında bulunan kişi savunma hakkının kullanılmasında üç ayrı hakka sahiptir. Bunlar kendisini bizzat savunma, seçtiği bir müdafinin yardımından yararlanma, bir müdafinin tayin etme olanağından yoksunsa ve adaletin tecellisi için gerekli görülürse resen atanacak bir müdafinin yardımından yararlanma haklarıdır (*Pakelli/Federal Almanya*, B. No: 8398/78, 25/4/1983, § 31). Bir suçla itham edilen herkesin avukat yardımından etkili bir şekilde yararlanma hakkı, mutlak bir hak olmamakla beraber adil yargılanma ilkesinin temel özelliklerinden birini oluşturmaktadır (*Saldız/Türkiye* [BD], B. No: 36391/02, 27/11/2008, § 51).

35. İlke olarak şüpheliye gözaltına alındığı ya da tutuklandığı andan itibaren avukat yardımından yararlanma imkânı sağlanmalıdır (*Beuze/Belçika* [BD], B. No: 71409/10, 9/11/2018, § 124). AIHM, *Beuze/Belçika* kararında önceki içtihadı doğrultusunda avukata erişim hakkı vasıtasıyla amaçlanan hususları şu şekilde saymıştır: adaletin hataya düşmesini engellemek ve her şeyin ötesinde soruşturma ya da iddia makamı ile sanık ya da şüpheli arasındaki silahların eşitliği ilkesi başta olmak üzere Sözleşme'nin 6. maddesinin gereklerini sağlamak, gözaltındaki şüphelinin kırılgan durumuna karşı güvence sunmak, kolluk tarafından zorlama ve kötü muameleye karşı temel güvenceler sağlamak, şüpheli ya da sanığın kendisini suçlayıcı beyanda bulunmama ve susma haklarına saygı duyulmasını sağlamak. Bu bağlamda usule ilişkin süreçler hakkında kişiye bilgi verebilecek bir avukata erişimin derhâl sağlanması, bu hakların bilinmemesi durumunda ortaya çıkabilecek hukuka aykırılıklara engel olabilecektir (*Beuze/Belçika*, §§ 125-130).

36. Söz konusu kararda ayrıca müdafinin yardımından yararlanma hakkının kapsamı detaylandırılmıştır. AIHM bu kapsamda iki asgari gerekliliğin altını çizmektedir. Bunlardan ilki, herhangi bir ifade ya da mülakat sürecinden önce avukatla görüşme ve danışma hakkıyla birlikte avukata gizli olarak talimat verme imkânıdır. İkincisi ise avukatın ilk ifade ya da mülakat benzeri yargılama öncesi sorgulamalar sırasında fiziken hazır bulunmasıdır. Ancak avukatın ifade alma işlemi sırasında hazır bulunması tek başına yeterli değildir. Anılan mevcudiyet, avukatın -soyut olmaktan öte- etkili ve pratik bir hukuki yardım sunmasına olanak sağlamalıdır (*Beuze/Belçika*, §§ 133, 134). AIHM sağlanan hukuki yardımın etkili ve pratik olup olmadığının tespitinin davanın kendine has koşulları dikkate alınarak yargılanmanın bütünündeki adilliği değerlendirilmek suretiyle yapılması gerektiğini belirtmektedir. Bu kapsamda uyumsuzluğun tartışılması, savunmanın düzenlenmesi, lehe olan delillerin toplanması, ifadeye hazırlık, stres altındaki şüpheli ya da sanığa destek ve tutukluluk koşullarının gözden geçirilmesi gibi hukuki yardımla bağlantılı tüm hususların göz önünde bulundurulması gerekmektedir (*Beuze/Belçika*, § 136).

37. Diğer taraftan AİHM; kolluk tarafından ifade alım aşamasını da kapsayan müdafî yardımından yararlanma hakkının zorlayıcı bir nedene dayanarak kısıtlanabileceğini, bu durumda somut olay açısından yargılamanın bütününe bakılarak söz konusu kısıtlamanın adil yargılanmaya engel olup olmadığı değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir (*Beuze/Belçika* §§ 142, 143; *Stimonovi/Bulgaristan* [BD], B. No: 21980/04, 12/5/2017, §§ 116, 117; *İbrahim ve diğerleri/Birleşik Krallık*, B. No: 50541/08, 13/9/2016, §§ 258, 259; *Salduz/Türkiye*, § 55). Bununla birlikte AİHM, hukuki yardımı kısıtlamak için herhangi bir zorlayıcı nedenin bulunmadığı durumlarda yargılamanın bütünüdür adilliğine ilişkin değerlendirmenin daha katı bir incelemeye tabi olacağını ve dengenin ihlal tespiti yönünde bozulabileceğini ifade etmektedir (*Beuze/Belçika*, § 165).

38. AİHM, bazı durumlarda kişinin talebi olmasa da ücretsiz olarak resen avukat tayin edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Kişinin olanağının olmaması yanında ayrıca suçlama nedeniyle alabileceği özgürlükten mahrum bırakılmayı gerektiren bir ceza ve davanın karmaşıklığı, avukat yardımının sağlanmasını gerektiren bir hukuki menfaati ortaya çıkarmaktadır (*Tunç/Türkiye*, B. No: 32432/96, 27/3/2007, §§ 55, 56).

39. AİHM'e göre Sözleşme, hakların teorik veya soyut şekilde değil pratik ve etkili olarak korunmasını amaçlamaktadır. Sözleşme'nin 6. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (c) bendinde zikredilen husus görevlendirme değil yardımdır. Adli yardım kapsamında atanan avukatın ölmesi, ağır şekilde hastalanması, görevlerini yerine getirmekten uzum süre alıkonulması veya görevini savsaklaması mümkün olduğundan salt görevlendirme yapılması hukuki yardımın etkililiğini güvence altına almaz. Bu durumdan haberdar edilmeleri halinde yetkililer ya müdafî değiştirmeli ya da müdafinin yükümlülüklerini yerine getirmesini sağlamalıdır (*Artico/İtalya*, B. No: 6694/74, 13/5/1980, § 33).

40. Bununla birlikte adli yardım amacıyla atanan bir avukatın her türlü kusurundan devlet sorumlu tutulamaz. Avukatlık mesleğinin devletten bağımsız olmasından -ister adli yardım kapsamında atanmış isterse özel olarak seçilmiş olsun- savunmanın yürütülmesinin esasen sanık ile avukatı arasındaki bir mesele olduğu sonucu çıkmaktadır. Yetkili ulusal makamlar, Sözleşme'nin 6. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (c) bendi uyarınca ancak adli yardım kapsamında görevlendirilen avukatın etkili bir hukuki yardım sağlamada başarısızlığının açık olduğu veya bu hususun yeterli şekilde dikkatlerine sunulduğu durumlarda müdahale etmekle yükümlüdür (*Kamasinski/Avusturya*, B. No:9783/82, 19/12/1989, § 65).

41. AİHM, avukatın müvekkilinin menfaatlerini etkili bir biçimde savunabilmesi için kilit önemdeki hususlardan birinin ikisi arasında aktarılan bilginin gizliliğinin korunması ilkesi olduğunu ifade etmiştir. Bu ayrıcalık avukat ile müvekkil arasında açık ve dürüst bir iletişimi cesaretlendirecektir (*Castravet/Moldova*, B. No: 23393/05, 13/3/2007, § 48). AİHM, *S./İsviçre* (B. No: 12629/87, 28/11/1991) kararında ceza infaz kurumunda tutuklu bulunan başvuranın bir avukatla ceza infaz kurumu personelinin duyabileceği mesafenin dışında iletişim kurmasının önemini vurgulamıştır. AİHM, bir suçla itham edilen kişinin avukatı ile herhangi bir engel olmaksızın görüşme hakkının Sözleşme'de açıkça garanti edilmediğini, bununla birlikte avukatın müvekkili ile üçüncü bir şahsın gözetimi olmaksızın görüşebilmesinin demokratik bir toplumda adil bir yargılamanın temel gereklerinden biri olduğunu ifade etmiştir. Nitekim avukatın bir gözetim olmaksızın müvekkili ile görüşüp ondan gizli talimatlar alamaması durumunda avukatın desteği yararlılığını büyük ölçüde yitirecektir (*S./İsviçre*, § 48).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

42. Anayasa Mahkemesinin 12/4/2023 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

43. Başvurucu; mali gücü yeterli olmadığı için müdafii seçemediğini, Mahkemeden farklı tarihlerde kendisine müdafii görevlendirilmesini ve görevlendirilen müdafii ile Ceza İnfaz Kurumunda görüşmesinin sağlanmasını talep etmesine rağmen duruşmanın hiçbir oturumu öncesinde müdafii ile Ceza İnfaz Kurumunda görüşemediğini beyan etmiştir. Başvurucu ayrıca müdafii ile görüşmemesi nedeniyle ByLock deliline ilişkin gelişmelerden haberdar olmadığını, savunmasını hazırlarken bu gelişmeleri takip edemediğini ve kendisini savunmak için yeterli imkân bulamadığını beyan ederek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

44. Bakanlık görüşünde;

i. Başvurucunun Ceza İnfaz Kurumunda barındırıldığı süre içinde müdafii ile 28/7/2016 tarihinde 31 dakika görüşüldüğü belirtilmiştir.

ii. Hâkimlik tarafından alınan savunması sırasında başvurucuya müdafinin eşlik ettiği, kovuşturma evresinde de Mahkeme tarafından sorgusu yapılmadan önce hakkındaki iddianamenin kendisine tebliğ edilerek taleplerinin sorulduğu ve müdafii eşliğinde başvurucunun sorgusunun yapıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca 20/3/2018 tarihli oturuma başvurucu ve müdafinin bizzat katıldığı, esas hakkında mütalaya karşı savunmalarını Mahkemeye sunduğu vurgulanmıştır.

B. Değerlendirme

45. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

46. Anayasa Mahkemesi, olayların başvurucu tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun şikâyetinin özü, kovuşturma evresinde kendisine atanan müdafii ile görüşme imkânı bulamadan mahkûmiyetine karar verildiği ve bu durumun yargılamanın adilliğini zedelediğine ilişkindir. Başvurucunun iddiasının müdafii yardımından yararlanma hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

47. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan müdafii yardımından yararlanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yününden

a. Genel İlkeler

48. Anayasa Mahkemesi *Yusuf Karakuş ve diğerleri* (B. No: 2014/12002, 8/12/2016) kararında müdafî yardımından yararlanma hakkı ile ilgili ilkeler ve anayasal temelleri belirlemiştir. Buna göre savunma hakkının etkin bir şekilde kullanma imkânını sağlayan müdafî yardımından yararlanma hakkı aynı zamanda adil yargılanma hakkının diğer bir unsuru olan *silahların eşitliği* ilkesinin de gereğidir. Diğer bir ifadeyle müdafî yardımından yararlanma hakkı hem savunma hakkının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamakta hem de silahların eşitliği ilkesine işlerlik kazandırmaktadır (*Yusuf Karakuş ve diğerleri*, § 74).

49. Müdafî yardımından yararlanma hakkının Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı bakımından başka bir önemi, suç isnadı altında olan kişinin bu haktan yararlandırılması yönünden devletin pozitif bir yükümlülüğü olduğunun kabul edilmesidir. Ceza adaletinin hakkaniyete uygun gerçekleşmesi için şüphelinin/sanığa müdafî atanması zorunlu ise müdafî görevlendirme konusundaki pozitif yükümlülüğün yerine getirilmesi gerekir. Diğer yandan yetkili adli makamlar, görevlendirilen müdafinin etkin bir hukuki yardımda bulunmadığını (görevini gerektiği gibi yerine getirmekten kaçındığını) tespit ettiklerinde -özen yükümlülükleri gereği- gerekli müdahalelerde bulunmalıdır (bazı değişikliklerle birlikte bkz. *Yusuf Karakuş ve diğerleri*, § 75).

50. Suç isnadı altındaki kişiye savunma hakkının şeklen değil gerçek anlamda sağlanması gerekir. Bunun için suç isnadı altındaki kişi, savunma için yeterli imkânı yani gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olmalıdır (*Ufuk Rifat Çobanoğlu*, B. No: 2014/6971, 1/2/2017, § 37). Anayasa Mahkemesi, suç isnadı altındaki kişinin müdafiiyle görüşmesine izin verilmesinin savunma için gerekli kolaylıklardan biri olduğunu ifade etmiştir (*Ufuk Rifat Çobanoğlu*, § 45).

51. Müdafî yardımından yararlanma hakkının bir gereği olarak 5271 sayılı Kanun'un 150. maddesinde, hakkında suç isnadı bulunan bir kimsenin kendisi bir müdafî seçebileceği gibi müdafî seçebilecek durumda olmadığını beyan eder ve kendisine bir müdafî atanmasını talep ederse mali imkânlardan yoksun olup olmadığına bakılmaksızın bu kişiye müdafî atanacağı kuralı kabul edilmiştir. Yine aynı maddeye göre sanığa isnat edilen suçun kanunda öngörölen cezasının alt sınırının beş yıldan çok olması ve kendisine bir müdafî seçmemiş olması hâlinde sanığın istemi aranmaksızın resen bir müdafî tayin edilmektedir. Ayrıca 5271 sayılı Kanun'un 151. maddesine göre görevlendirilen müdafî, duruşmada hazır bulunmaz veya vaktisiz olarak duruşmadan çekilir veya görevini yerine getirmekten kaçınırsa hâkim veya mahkeme derhâl başka bir müdafî görevlendirilmesi için gerekli işlemi yapmak zorundadır (bazı değişikliklerle birlikte bkz. *Gürhan Nerse*, B. No: 2013/5957, 30/12/2014, § 49).

52. Müdafî görevlendirilmesinin amacı, şüphelinin/sanığın savunma haklarını etkili şekilde kullanmasını güvence altına almaktır. Şüphelinin/sanığın hukuki donanuma sahip iddia makamı karşısında dezavantajlı bir konumda bulunmadan etkili bir savunma yapabilmesi müdafinin hukuki yardımından gerçek anlamda yararlanabilmesi ile mümkündür. Bu kapsamda müdafî görevlendirilmesinin müdafî yardımından yararlanma hakkını şeklen değil somut ve etkili şekilde sağlayabilecek nitelikte olması beklenir. Bu hak bakımından önemli olan, yargılamaya bir bütün olarak bakıldığında şüphelinin/sanığın

müdafî yardımından etkili bir biçimde yararlanmış olmasıdır. Ancak avukata erişim yönünden getirilen kısıtlama yargılamamın sonraki aşamalarında telafi edilmiş ise savunma hakkı ihlal edilmiş sayılmaz (*Yusuf Karakuş ve diğ.leri*, § 78).

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

53. Başvurucu, soruşturma evresinde silahlı terör örgütüne üye olma suçundan tutuklanmış ve yargılamamın sonuna kadar Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu olarak kalmıştır. Kovuşturma evresinde Ceza İnfaz Kurumu aracılığı ile gönderdiği dört farklı dilekçe ile müdafî seçebileceği maddi imkâna sahip olmadığını beyan ederek kendisine müdafî görevlendirilmesini ve görevlendirilecek müdafî ile Ceza İnfaz Kurumunda savunma hazırlamak üzere görüşmelerinin sağlanmasını talep etmiştir.

54. Mahkemenin talebi üzerine Baro tarafından başvurucuya üçüncü oturum öncesinde müdafî görevlendirilmiştir. Başvurucunun söz konusu dilekçelerinden ve Bakanlık görüşü içeriğinden görevlendirilen müdafinin aynı ildeki ceza infaz kurumunda tutulan başvurucu ile hiçbir görüşme gerçekleştirmediği, duruşmaya hazırlık ve savunmanın planlanması bağlamında hukuki destek sağlamadığı anlaşılmıştır. Yine duruşma tutanakları ve UYAP kayıtlarından Mahkemenin duruşma öncesinde başvurucuya müdafî ile üçüncü bir şahsın gözetimi olmaksızın bilgi alışverişinin gizliliğinin korunmasına yönelik tedbirler alınarak görüşme imkânı sunduğuna ilişkin herhangi bir tespit de yapılamamıştır.

55. Devletin avukat seçebileceği maddi imkâna sahip olmayan şüpheli/sanığa müdafî ataması, müdafî yardımından yararlanma hakkına ilişkin pozitif yükümlülüğünün gereğidir. Ancak sadece müdafî görevlendirilmesi anılan yükümlülüğün adil yargılanma hakkına uygun biçimde yerine getirildiğinin kabulü için yeterli olmayabilir. Söz konusu yükümlülüğün -5271 sayılı Kanun'un 151. maddesinin birinci fıkrası ile Yargıtay içtihadı gözönüne alındığında- yargısal makamlar açısından müdafinin görevini gereği gibi yerine getirip getirmediğinin denetlenmesini de kapsadığı belirtilmelidir. Bu nedenle müdafinin görevini gereği gibi yerine getirmediğinin açıkça anlaşıldığı veya bu hususun şüpheli/sanık tarafından somut bir şekilde bildirildiği durumlarda yargısal makamların müdafinin değiştirilmesi veya görevini gereği gibi yerine getirmesini sağlamaya yönelik tedbirler alınmasına ilişkin bir değerlendirme yapması gerekir.

56. Somut olayda başvurucu; kovuşturma evresinde müdafî ile duruşma dışında bir araya gelememiş, Mahkemede alınan ifadelerinden önce hukuki bir destek alamamış, dava dosyası içeriğindeki delillere ilişkin fikir alışverişinde bulunmak suretiyle savunmasını müdafî yardımından yararlanarak inşa etme imkânı bulamamıştır. Başvurucu, Baro tarafından görevlendirilen müdafî ile Ceza İnfaz Kurumunda görüşmemesi nedeniyle müdafinin hukuki yardımından gerçek anlamda yararlanamadığına ilişkin itirazını mütөөaddit defa Mahkemeye bildirmiştir. Yeterli ve ikna edici açıklamalar içeren yazılı bildirimlere rağmen Mahkeme müdafinin görevini gereği gibi yerine getirip getirmediğine ilişkin herhangi bir değerlendirme yapmamıştır. Dahası görevlendirilen müdafî ile başvurucunun duruşma öncesinde üçüncü bir şahsın gözetimi olmaksızın bilgi alışverişinin korunmasına yönelik tedbirler alınarak görüşme yapmasına imkân sağlanmamıştır. Başvurucunun oturumlar öncesinde müdafî ile görüştüğüne veya oturumlarda müdafinin yanına oturmak suretiyle onun hukuki yardımından yararlandığına dair bir veri de bulunmamaktadır.

57. Başvurucunun anılan itirazlarına istinaf ve temyiz kanun yolu incelemelerinde de yanıt verilmemiştir. Dolayısıyla derece mahkemesinin yaklaşımı ile savunma açısından ortaya çıkan dezavantajlı durumun kanun yolu aşamasında da telafi edilmediği görülmüştür.

58. Adli yardıma yönelik müdafî görevlendirilmesinin amacı, yargılamanın sona erdirilebilmesi için kanuni düzenlemeler uyarınca gerekli koşulların karşılanması değildir. Bu görevlendirmenin amacı şüpheli/sanığın hukuki yardım almasına imkân sağlanarak hem savunma hakkının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak hem de silahların çeşitliği ilkesine işlerlik kazandırmaktır (bkz. §§ 48, 52). Somut olayda yargılamanın tamamında tutuklu bulunan ve müdafî seçebilecek maddi imkânı sahip olmayan başvurucuya müdafinin hukuki yardımından etkili bir şekilde yararlanma imkânı sağlanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu koşullarda Mahkemece izlenen yöntemin başvurucunun müdafî yardımından yararlanma hakkından kaynaklanan menfaatlerini koruyan güvenceler içermediği açıktır. Bu durum, yargılamanın bir bütün hâlinde adil olmaktan çıkmasına neden olmuştur.

59. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan müdafî yardımından yararlanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

C. Giderim Yönünden

60. Başvurucu, ihlalin tespiti ile maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

61. Başvuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen bireysel başvuruya özgü yeniden yargılama kurumunun özelliklerine ilişkin kapsamlı açıklamalar için bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aliğül Alkaya ve diğerleri (2)*, B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

62. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılamanın yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından başvurucunun manevi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir. Ayrıca başvurucunun uğradığını iddia ettiği zararlar ilgili bilgi/belge sunulmadığından maddi tazminat talebi reddedilmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Müdafî yardımından yararlanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılama hakkı kapsamındaki müdafî yardımından yararlanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin müdafî yardımından yararlanma hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Şanlıurfa 5. Ağır Ceza Mahkemesine (E.2017/528, K.2018/162) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat taleplerinin REDDİNE,

E. Kararın bir örneğinin bilgi için Türkiye Barolar Birliğine GÖNDERİLMESİNE,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 12/4/2023 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.